

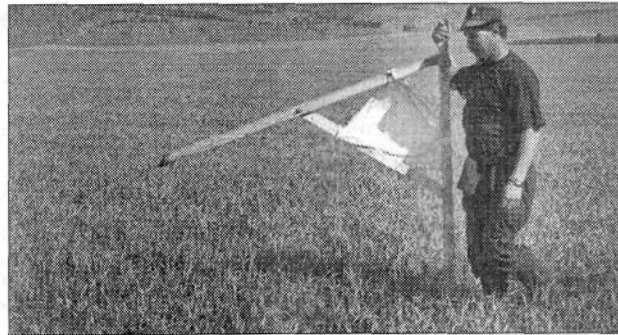
Про роботу на посаді начальника відділу земельних ресурсів Березнівського району

Мені випало працювати начальником районного відділу земельних ресурсів на початковому етапі незалежності нашої держави. Україна в 1992-2000 роках... Як згадував раніше новопризначений на початку 1991 року директор кормового господарства МАПО Володимир Васильович Шинкар на одній із нарад, що проводилась щопонеділка на центральній садибі господарства біля с. Кургани, скориставшись тим, що я був відсутній через нічне чергування на дільниці, сказав, що не довіряє мені відповідальної роботи. Я тоді працював начальником Зірненської дільниці, тобто завідував колишнім колгоспом ім. Шевченка, який приєднали до створеного навколо нетельного комплексу кормового господарства. Про цю заяву мені повідомив керівник дільниці № 4 Микола Олександрович Бондар. Це мене шокувало, оскільки ми до цього з В. В. Шинкарем товаришували.

Порадившись з дружиною, в останні дні 1991 року я написав заяву про звільнення за власним бажанням, яку директор відразу підписав. А по Різдві Христовому був призначений керівником господарського бюро при відділі земельних ресурсів, яким керував Василь Ермолайович Прус, нині, на жаль, покійний. В госпрозрахунковому бюро працював тоді головним спеціалістом В. І. Нересниця, а інженерами Н. Ю. Сульжик, Н. В. Манан. Н. Ю. Сульжик і нині керує цим бюро.

Ми їздили по району, відводячи земельні ділянки в натурі новостворюваним селянським (фермерським) господарствам, промисловим підприємствам (оформлення права на користування земельними ділянками, які їм раніше були виділені). Але найбільший обсяг робіт випав на відведення земельних ділянок громадянам для будівництва і обслуговування житлових будинків, адже за союзної держави громадянам на селі такі документи не видавалися.

Робота для мене не була складною, бо до того, в 1966-1971 роках, працював інженером-землевпорядником районного управління сільського господарства, що відповідало посаді начальника управління земельних ресурсів і хоч моя посада не вимагала безпосередньої участі у відводі земельних ділянок в натурі, я мусив виїжджати, коли відводилась земля новоствореному фермерському господарству або встановлювалися межі промисловим і іншим несільськогосподарським підприємствам (торгівля, пошта тощо). Це було необхідне, оскільки члени госпрозрахункової групи не були

Мельник — за професією лісовод, а згідно з посадовою інструкцією він не мав права бути призначеним на цю посаду. А сторонню людину керівники району не хотіли залучати та й претендентів не було. Тому вибір упав на мене. Звичайно, був у піднесеному стані, оскільки лише через 20 років я потрапив у свою сферу, сферу земельних відносин і роботи на землі. Проблем не було і в обласному управлінні земельних ресурсів. Там ще були спеціалісти, з якими я працював в 1966-1971 роках.

Основний обсяг робіт по реформуванню земельних відносин було виконано саме в період мого перебування на посаді начальника.

Перший етап реформування земельних відносин, а саме формування територій сільських, селищних і міської рад та передачу частини земель колгоспів в

відповідні документи в колгоспах “Жовтень”, “Перше травня”, ім. Кірова та “Нове життя”. В чотирнадцяти господарствах були складені спрощені проекти передачі земель в колективну власність. Було створено резервний фонд силами районного відділу земельних ресурсів. Спрощення полягало в тому, що перед початком робіт не проводилось уточнення складу угідь, обстеження в натурі, так званого користування планового матеріалу. Серед поліських районів лише один наш район справився із завданням в строк і повністю завершив цей етап робіт до кінця 1995 року.

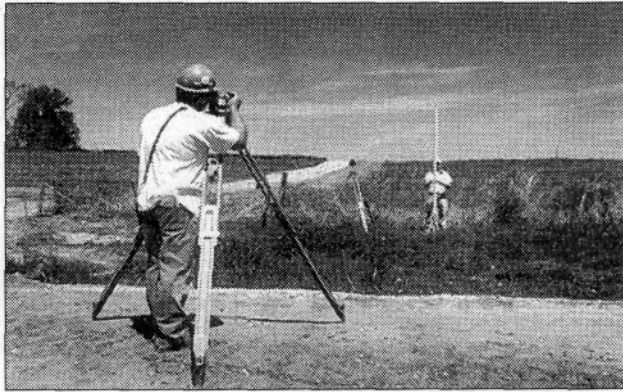
Наступним етапом було паювання земель і майна між членами господарств. Найбільше проблем виникло зі складанням списків членів цих підприємств. Серед претендентів було чимало таких, що брали участь в роботі сезонно, тільки в окремі періоди, багато чоловіків виїжджало на роботу в Росію або в міста і на промислові підприємства України. Тому неодноразово скликалися збори цих колективів, які поіменно обговорювали кандидатів і приймали негативні чи позитивні рішення. Деякі громадяни змушені були звертатися до суду і не завжди суд приймав потрібні їм рішення.

Наступним етапом було встановлення розміру земельного і пайового паїв, видача відповідних документів-сертифікатів на право власності на паї. В районі їх було видано 15670 штук (в двох примірниках — один з них вручався власнику, другий примірник залишався у відділі). Щодо земельних паїв, то найбільший розмір паю був встановлений в КСП “Колос” — 5,35 га, де було багато землі і мало працюючих та пенсіонерів з їх числа. Найменші паї були в КСП “Князівка” — 0,92 га і “Дружба” — 1,33 га. При цьому пай складався з трьох частин — ріллі, сінокосів і пасовищ. Ця робота була проведена силами КСП, сільських рад за участю земельного відділу.

Щодо розміру майнового паю, то тут найбільші за розмірами паї отримали керівники і штатний персонал господарств, оскільки заробітна плата у них була стабільна, а не відрядна, як у решти працівників. Це також викликало невдоволення простих колгоспників.

спеціалістами-землевпорядниками: В. І. Нересниця — педагог, а Н. Ю. Сульжик і Н. В. Манан — геодезисти.

Особливо складно було з відведенням земельних ділянок для ведення фермерських господарств, адже в той час керівники колгоспів вбачали в них своїх основних конкурентів, противників. Але, як виявилось потім, не фермери стали причиною занепаду колгоспів, а потім і КСП. Причиною стала розруха в державі у зв'язку з суцільною приватизацією у всіх сферах, розрив зв'язків з іншими республіками колишньої держави і втрата державної підтримки. В першу чергу відсутність державних закупівель, бо коли держава й купувала сільгосппродукцію, то розраховувалась бартером або грошова оплата затягувалась і внаслідок гіперінфляції знецінювалась.

Правда, були поодинокі випадки, коли фермерам давали землю без проблем. Прикладом цього є надання землі громадянину з Костополя Володимиру Миколайовичу Вознюку, йому було надано в 1993 році ділянку площею 32 га на південь від хутора Мала Купля. Це були малопродуктивні угіддя, передані в запас Великопільській сільській раді за рахунок земель Тучинського військового полігону, а фактично розорювались колгоспом "Україна".

Слід зазначити, що на той час немало було бажаючих взяти ділянку землі для самостійного ведення господарства, але досить скоро це бажання зникло, оскільки реалізація вирощеної продукції не покривала затрат на її виробництво, а також тому, що ціни на продукцію села ніхто не регулював, адже був дикий ринок.

Власне, я ухилиюсь від теми, оскільки на цій посаді працював недовго, півроку. Добродію В. Є. Прусу на той час виповнилось 63 роки і, воля не воля, він мусив іти на пенсію. Я не був причиною того. На посаду начальника не міг претендувати і його заступник М. П.

запас сільських рад був виконаний силами інституту земустрою в 1991 році. Як не дивно, але за часів союзної держави сільські ради не мали своїх територій, а облік здійснювався в межах земель колгоспів, радгоспів, лісгоспів та інших виробництв.

Це була докорінна ломка звітності і засад роботи новоствореної структури — відділів земресурсів.

Вперше на рівні сільської ради була введена посада землевпорядника. Далеко не у всіх сільських радах була виконана вимога законодавства про створення 10-ти відсоткового розміру земель запасу за рахунок сільгоспугідь всіх земель сільськогосподарського призначення на території ради. Дуже мало було передано в запас орнопридатних земель в колгоспах "Перше травня", ім. Франка, "Жовтень". Та взагалі до земельного запасу були передані землі, які раніше були відведені громадянам під городи або для випасу худоби колгоспників. А колгосп "Перше травня" передав землі в запас в урочищах Броніславка, Стрий, що розміщені за 20 кілометрів від садиби колгоспу. Кому вони там були потрібні? Власне, багато чого було здійснено не для зручності тим, хто мав землі використовувати, а навпаки всупереч здоровому глузду. До речі, так здійснено не тільки в сфері земельних відносин, рівнозначно це стосувалося також інших галузей народного господарства, що ми відчуваємо до сьогодні.

Як і мій попередник, так і я одразу спрямував основну увагу на налагодження обліку земель на рівні сільської ради. Для цього щомісячно, а іноді і частіше, за потреби у відділ запрошувались землевпорядники сільських рад, для яких роз'яснювались основи земельного законодавства та обліку земель. Адже на посади землевпорядників були прийняті люди без належної освіти, а просто добрі знайомі голів сільських рад.

Наступним етапом реформування земельних відносин в аграрній сфері було перетворення колгоспів в сільськогосподарські підприємства та приватизація землі і майна.

Саме тут виникли значні ускладнення у зв'язку з тим, що для складання проектів роздержавлення і приватизації земель колгоспів силами інституту "Укрземпроект" потрібні були кошти або з бюджету, або самих колгоспів. Як у бюджетах всіх рівнів їх не було, так не було їх у колгоспів, та якби вони й були, то керівники колгоспів їх не дали б, бо були противниками приватизації.

В нашому районі приватизація тривала в основному 3 роки. Із 18 господарств, що підлягали роздержавленню і приватизації за кошти бюджетів і спонсорів з-за кордону, інститутом земустрою було складено лише

У відділі на той час було 5 працівників: начальник, його заступник, головний спеціаліст, спеціаліст I категорії і водій, вже потім було введено посаду бухгалтера, що одночасно виконував обов'язки секретаря і друкарки.

Як я вже згадував, заступником був Микола Петрович Мельник, який згідно з штатним розписом мав займатись обліком земель і агро меліорацією, головний спеціаліст Сергій Степанович Шнайдер відповідав за ведення обліку осушених земель. Але це тільки за розписом, а всі займались роботами, які диктували щоденні потреби. Наприклад, розгляд скарг, заяв громадян доручалось вести трьом, за кожним було закріплено 8 сільських рад. Серйозних непорозумінь між працівниками відділу не було.

На посаду спеціаліста I категорії в 1993 році прийняли Ларису Мефодіївну Клімову, яка працювала аж до виходу на пенсію в 2005 році. Спочатку зарплату отримували в Рівному в централізованій бухгалтерії облуправління земресурсів, а на початку 1996 року отримали свій баланс на зарплату і всі розрахунки отримували в банку в м. Березне. Тоді прийняли спеціалістом II категорії Людмилу Михайлівну Клімову, яка працювала з 1996 по 2001 рік.

Колектив працював злагоджено, при зарплаті, після роботи влаштовували застілля, відзначали іменини та різні свята, як у всіх тодішніх установах.

В той час всі роботи виконувались в 4-10 разів швидше в порівнянні з тим, як вони виконуються тепер і на стільки ж дешевше. Відведення земель проводилось на підставі рішень районної ради, без експертизи, а реєстрація прав власності чи користування земель проводилась відділом земельних ресурсів. Все було чітко і ясно. В термінових випадках від подання заяви до видачі державного акта на право власності чи користування землею проходило 2-3 місяці, а тепер на все це витрачаються роки, а іноді взагалі неможливо отримати документ.

Нині всі питання відведення земель за межами населених пунктів вирішує обласне управління геокадастру, там же і проводиться експертиза технічної документації, а реєстрація проводиться у державного реєстратора, державний акт на право власності замінює на відповідне свідоцтво.

Однак цей період роботи особисто вважаю найбільш продуктивним і осмисленим. В роботу вкладав, як ти кажуть, і серце, і душу, хабарів не брав і не давав, чезрещо і був змушений передчасно піти з посади.

Микола АВАКУМОВ
пенсіонер, м. Березне